רשות ניירות ערך
Israel Securities Authority
سلطة الأوراق المالية

ז' כסלו תשפ"ז

17 נובמבר 2026

הוראה לחברות התשלומים בנושא ניהול סיכוני הלבנת הון, מימון טרור ומימון פרוליפרציה

לפי סעיף 11יג(ג)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000 וסעיף 23(ב) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג – 2023

דברי הסבר

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום התשפ"ג – 2023 (להלן: "**חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום**") מסמיך את רשות ניירות ערך (להלן: "**הרשות**") להעניק רישיונות ולפקח על חברות אשר עוסקות בשירותי תשלום חוץ בנקאיים.

השירותים אשר מוסדרים במסגרת החוק ואשר יחייבו רישיון מאת הרשות הם: הנפקה של אמצעי תשלום; סליקה של פעולת תשלום; ניהול חשבון תשלום – שלושתם פעולות תשלום קלאסיות. בנוסף החוק מאפשר שני סוגים חדשים ומתקדמים של שירותים טכנולוגיים שהם ייזום מתקדם וייזום בסיסי, אלו יאפשרו ביצוע קל ונוח של העברות בנקאיות, באופן שיאפשר לייצר חלופה תחרותית לשימוש בכרטיסי אשראי לצורך ביצוע תשלומים לבתי עסק.

רוב שירותי התשלום המוסדרים במסגרת החוק הם בעלי מאפיינים מקוונים ודיגיטליים, כך שלרוב חברות התשלומים אין סניפים, אלא הן מציעות את שירותיהן באופן מקוון בלבד.

מטרתו העיקרית של החוק היא לעודד את התחרות בשוק שירותי התשלום באמצעות יצירת אפשרות שווה לגורמים חוץ בנקאיים, ישראליים ובינלאומיים, להיכנס לתחום זה ולהתפתח בו, לצד השחקנים הבנקאיים הקיימים בשוק, והכול תוך שמירה על עניינם של הלקוחות. על מנת להגשים מטרה זו הוחלט לבסס את החוק על סטנדרטים בינלאומיים, בהתאמות הנדרשות, ובפרט, על שתי הדירקטיבות האירופאיות המסדירות את שירותי התשלום באירופה – ה- Payment Services Directive (PSD2)[1] וה-Electronic Money Directive (EMD) (להלן – **הרגולציה האירופאית**).[2]

סעיף 23(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום קובע כי בעל רישיון ידאג לקיומם של מנגנונים, נאותים ומתקדמים, לאבטחת מידע, לניהול סיכונים ולהגנת סייבר. כמו כן, נקבע בסעיף 23(ב) כי הרשות תקבע, בהוראות מאסדר, הוראות בעניינים האמורים בו סעיף 23(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, לרבות בעניין חובת מינוי בעלי תפקידים שיהיו ממונים על אבטחת מידע, ניהול הסיכונים והגנת הסייבר, ובעניין קביעת תנאי כשירות ודרישות הכשרה בעבורם; בהוראות כאמור

[1] Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market

[2] Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions

רשאית הרשות לקבוע דרישות שונות, לפי סוג הרישיון או סוג האישור, סוג שירות התשלום או היקף הפעילות ומאפייניה.

בנוסף, סעיף 20 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של חברת תשלומים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשפ"ד – 2024 (להלן: "**הצו**" או "**צו חברות התשלומים**") קובע כי לצורך מילוי חובותיה על פי הצו, על חברת התשלומים להחליט על מדיניות, כלים וניהול סיכונים בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות בנושאים הבאים:

1. הליך של הכרת הלקוח, זיהוי וניהול רישומים;
2. מעקב אחר איומי הלבנת הון ומימון טרור, הנובעים, בין השאר, מטכנולוגיות חדישות בייחוד אלה המאפשרות ביצוע עסקאות שלא פנים אל פנים.

הוראה זו מפרטת את הדרכים בהן על חברת התשלומים ליישם את החובות החלות עליה על פי הצו לעניין ניהול סיכוני הלבנת הון, מימון טרור ומימון של נשק להשמדה המונית (להלן: "**ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור**") תוך יישום גישה מבוססת סיכון (Risk Based Approach) שהיא בעלת חשיבות מרכזית למניעת הסיכונים, כפי שנקבע בסטנדרטים הבינלאומיים שנקבעו על ידי ארגון ה-FATF[3]. משמעות הגישה היא שחברות התשלומים נדרשות לזהות, להעריך ולהבין את סיכוני הלבנת ההון ומימון הטרור אליהם הן נחשפות, ולנקוט אמצעים לצורך הפחתתם באופן אפקטיבי תוך הקצאת משאבים בהתאם לרמת הסיכון שזוהתה.

בדומה לתכליות אשר עמדו בבסיס חקיקת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, אשר התבסס על עקרונות הרגולציה האירופאית על מנת להתאים את הרגולציה הישראלית לסטנדרטים בינלאומיים, גם הוראות צו חברות התשלומים הותאמו במידת האפשר במהלך הליך החקיקה, לעקרונות בינלאומיים מתקדמים ומקובלים בתחום הלבנת הון ומימון טרור ולהתפתחויות הטכנולוגיות בתחום. הוראה זו נקבעה גם היא מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000 (להלן: "**החוק**" או "**חוק איסור הלבנת הון**") וצו חברות התשלומים, ונכתבה ברוח השינויים שנקבעו בו, תוך התאמה לדרישות המקובלות בעולם ולהתפתחויות הטכנולוגיות.

ההוראה קובעת כי הדירקטוריון נדרש לקבוע מדיניות ונהלים לצורך ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ולנטר את יישומם כחלק בלתי נפרד מהפעילות של חברת התשלומים. בנוסף, האחראי, והכפופים לו הם חלק בלתי נפרד מפונקציית הציות של חברת התשלומים. חברות התשלומים, ככלל המוסדות הפיננסיים, נדרשות ליישם בפעילותן גישה מבוססת סיכון. גישה זו דוגלת בבחינת כל מקרה לגופו ואי נקיטת צעדים באופן גורף לגבי סקטורים או אוכלוסיות שלמות מבלי להתחשב ברמת הסיכון של מקבל השירות הספציפי. לפיכך, כאשר מקבלי השירות מסווגים בסיכון גבוה, נדרשת חברת התשלומים לנקוט בצעדים מוגברים לצורך ניהול והפחתה של סיכון זה (EDD), וכאשר מקבלי השירות מסווגים בסיכון נמוך, עליה לנקוט בצעדים מופחתים ביחס אליהם (SDD), בהתאם להמלצות החדשות בסטנדרטים של ה-FATF. בהקשר של פעילות סולק מול מאגד, ההוראה קובעת כי חברת התשלומים נדרשת לנהל את הסיכונים הכרוכים בפעילות זו באופן

[3] The Financial Action Task Force

הולם, בהתאם למאפייני הפעילות ובהלימה לסטנדרטים הבינלאומיים המקובלים בתחום, בין היתר בשים לב להיקף הסליקה השנתי לבית עסק קצה הפועל באמצעות מאגד.

בנוסף, ההוראה מאמצת גישת ניהול סיכונים רחבה והוליסטית, המכירה בכך שחברות התשלומים, בהיעדר ייחודיות עיסוק, עשויות להחזיק ברישיונות נוספים ולפעול מכוחם בתחומים נוספים, בין היתר, בתחום הנכסים הדיגיטליים, ככל שהדבר הותר להן על פי דין. בהתאם לכך, ומתוך ראייה כוללת של מכלול פעילות החברה, ההוראה קובעת כי הערכת הסיכונים של חברת התשלומים תתייחס באופן מפורש לפעילות בנכסים דיגיטליים. במסגרת זו, החברה תידרש לקבוע נהלים מבוססי סיכון, שיבחנו, בין היתר, את סוג הנכס, מידת האנונימיות שהוא מאפשר למשתמשים בו, היקף הפעילות בו, מידת הפיקוח על פלטפורמת המסחר ומאפייני פעילות הלקוח.

כמו כן, ההוראה קובעת כי על חברת התשלומים לבחון גורמי סיכון מרכזיים, ובהם: היעדר זיקה מוסברת של תושב חוץ או תאגיד זר לישראל, פעילות מול מדינות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, עסקאות המתאפיינות באנונימיות או שמקורן במזומן, תשלומים והעברות מצד שלישי לא מוכר או ללא זיקה ללקוח ועוד. בתוך כך, לעניין סוג הלקוחות, יש חשיבות לשאלה אם מקבל השירות הוא תושב ישראל או תושב חוץ ולבירור זיקתו לישראל באמצעות מסמכים תומכים כגון אישור כתובת מגורים, אישור לימודים ממוסד מוכר וכד'.

יודגש כי לצד הוראה זו אשר נועדה להסדיר את ניהול סיכוני הלבנת הון, מימון טרור ומימון פרוליפרציה בחברות התשלומים ולקבוע את העקרונות המנחים הנדרשים מנותן השירות בעת פעילותו, הרשות קבעה הוראות ייעודיות נוספות, לרבות בעניין טכנולוגיה לזיהוי מקוון, ציות וניהול סיכונים, מיקור חוץ ועוד, היוצרות מעטפת לניהול סיכונים הוליסטית בבעל הרישיון.

להלן נוסח ההוראה.

רשות ניירות ערך
Israel Securities Authority
سلطة الأوراق المالية

ההוראה

פרק א' – כללי

1. **הגדרות**

כל המונחים בהוראה זו יפורשו כמשמעותם בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של חברת תשלומים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשפ"ד – 2024 (להלן: "**הצו**").

בנוסף, בהוראה זו:

"**איש ציבור**" – איש ציבור זר או איש ציבור מקומי או בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי בחמש השנים האחרונות;

"**איש ציבור מקומי**" – יחיד המכהן בתפקיד ציבורי בכיר בישראל;

"**ארגון בינלאומי**" – ארגון בינלאומי הוא ישות שהוקמה באמצעות הסכם פוליטי רשמי בין המדינות החברות בה, אשר לו מעמד של אמנה בין-לאומית. קיומו של הארגון מוכר על פי דין במדינות החברות בו, וכן אין מתייחסים אליו כיחידה מוסדית תושבת של המדינה שבה הוא ממוקם;

"**בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי**" – יחיד המכהן כחבר הנהלה בכיר בארגון בינלאומי: מנהל, משנה למנהל, חבר דירקטוריון או כל ממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה;

"**מקבל שירות מזדמן**", "**תאגיד**", "**תושב**", "**תושב חוץ**" – כהגדרתם בצו;

"**הדירקטוריון**" – הדירקטוריון של חברת התשלומים;

"**האחראי**" – האחראי למילוי חובות חברת תשלומים שמונה לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון;

"**הכרת הלקוח**" – הליך הכרת מקבל השירות לפי סעיף 2 לצו;

"**הלבנת הון ומימון טרור**" – הלבנת הון, מימון טרור ומימון פרוליפרציה;

"**המט"ל**" – המטה הלאומי ללוחמה כלכלית בטרור;

"**הרשות**" – רשות ניירות ערך;

"**הרשות המוסמכת**" – הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור;

"**חוק הגנת הפרטיות**" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 2021;

"**לקוח**" – מקבל שירות;

"**מדינה בסיכון גבוה**" – מדינה או טריטוריה המנויה בתוספת הראשונה לצו;

"**ממונה ניהול סיכונים**" – כהגדרתו בהוראה לחברות תשלומים בעניין ציות וניהול סיכונים;

"**נכס דיגיטלי**" – ייצוג דיגיטלי של ערך או זכות, הניתן להעברה ולאחסון באופן דיגיטלי על ידי שימוש בטכנולוגית רישום מבוזר (Distributed Ledger Technology) או טכנולוגיה דומה; ובכלל זה, מטבע וירטואלי כהגדרתו בסעיף 1 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירות בנכס פיננסי ונותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשפ"א – 2021;

"**פרוליפרציה**" – הפצה של נשק להשמדה המונית;

"**קצין ציות**" – כהגדרתו בהוראה לחברות תשלומים בעניין ציות וניהול סיכונים;

"**תפקיד ציבורי בכיר**" – לרבות ראש מדינה, נשיא מדינה, ראש עיר, שופט, חבר כנסת או פרלמנט, חבר ממשלה, חבר הנהלת בנק מרכזי, שגריר, חבר מפלגה בכיר, קצין צבא או משטרה בכיר, מנהל בכיר בחברה ממשלתית, יו"ר, מנכ"ל או סמנכ"ל במשרד ממשלתי, ברשות ממשלתית ובתאגיד סטטוטורי או כל מי שממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה.

פרק ב' – ממשל תאגידי

מדיניות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

2. נותן השירות יקבע מדיניות בכתב לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, הכוללת את העקרונות הבסיסיים על פיהם יפעלו ההנהלה והעובדים, בהתאם לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור שאותרו בהערכת הסיכונים שביצע לפי פרק ג' להלן, ועל פי הוראות סימן זה (להלן: "**מדיניות ניהול הסיכונים**").
3. מדיניות ניהול הסיכונים תכלול, בין היתר, התייחסות לנושאים הבאים:
   א. קיומה של תשתית ארגונית מתאימה, כמפורט בסעיפים 4(ג)(5) וסעיפים 14-4 להלן.
   ב. הערכת הסיכונים שנקבעה לפי פרק ג' להלן.
   ג. אמצעים ונהלים שיגובשו לניהול הסיכון, כמפורט בפרק ד' להלן.

הדירקטוריון

4. במסגרת יישום החובות הקבועות בסעיף 20 לצו, הדירקטוריון יהיה אחראי לפקח על ניהול ויישום סיכוני הלבנת הון ומימון טרור של נותן השירות. במסגרת זו על הדירקטוריון:
   א. לדון ולאשר את מדיניות ניהול הסיכונים תוך התחשבות בהערכת הסיכונים של נותן השירות.
   ב. לדון בצורך לעדכן את מדיניות ניהול הסיכונים אחת לשנה לפחות, בעת כל שינוי מהותי בפעילות של נותן השירות, סוג השירותים המוצע, או בסביבה העסקית, הטכנולוגית או הרגולטורית של נותן השירות, ובכל מקרה בו יחול שינוי נסיבות שהוא בעל השלכה על סיכוני הלבנת הון ומימון טרור של נותן השירות.

ג. לנקוט אמצעי בקרה ופיקוח מתאימים להבטיח את יישומה ויעילותה של מדיניות ניהול הסיכונים, ובכלל זה:

1. לקבוע אילו דיווחים תקופתיים נדרשים בנוגע לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זה להגדיר את תוכנם ותדירותם וזהות מקבלי הדיווחים. מקבלי הדיווחים יכללו, לכל הפחות, את המנהל הכללי, הדירקטוריון והוועדה הרלוונטית ככל והוקמה ו/או יש חובה להקימה.
2. לקבוע אירועים חריגים וכשלים משמעותיים בניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור המחייבים דיווח מידי לדירקטוריון, את מתכונתם ואת מועדי הגשתם של דיווחים כאמור.
3. לדון בדוחות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור שהוגשו לו על ידי האחראי, סמוך למועד הגשתם, ולנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שסיכוני הלבנת הון ומימון טרור מטופלים באופן אפקטיבי על ידי נושאי המשרה הבכירה בסיוע האחראי.
4. לנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שעיקרי מדיניות ניהול הסיכונים הובאו לידיעת העובדים הרלוונטיים.
5. לנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח קיום נהלי עבודה בנותן השירות, התואמים את מדיניות ניהול הסיכונים של נותן השירות, ובכלל זה נהלים המתייחסים למתן שירות ללקוח חדש, העברות כספים לרבות אל צדדי ג', מתן שירותי תשלום אגב פעילות בנכס דיגיטלי, קביעת הרשאות למתן אישור על ביצוע פעולות ואיתור אירועים המחייבים בטיפול מיוחד ודיווח.
6. לנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח כי נותן השירות הקצה משאבים הולמים לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, לרבות ציוד טכני וכוח אדם מיומן.
7. לנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שתכנית הדרכה להגברת מודעות של עובדים רלוונטיים להוראות הדין בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור מיושמת כנדרש.
8. לאשר את מינוי האחראי ואת תכנית העבודה השנתית שלו.
9. להעריך לפחות אחת לשנה, את מידת האפקטיביות של אופן ניהול הסיכון הכרוך בפעילות של נותן השירות, ולפקח על תיקון הליקויים שנמצאו.
10. לדון בממצאי הביקורת הפנימית הקשורים לתחום ניהול הסיכונים, וכן לעקוב אחר יישום ההמלצות או תיקון הליקויים שנמצאו בביקורת.
11. נותן שירות זר יקיים את האמור בסעיפים קטנים 1-10 בשינויים המחויבים בהתאם למבנה הארגוני הקיים מכוח הדין הזר החל עליו, ובכפוף לכך שהוא עומד בהוראות שמגשימות את אותן מטרות בדין הזר.

<u>האחראי</u>

5. במסגרת יישום המדיניות שקבועה בסעיף 20 לצו, נותן השירות ימנה אחראי איסור הלבנת הון ומימון טרור שמונה לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון, שיהיה נושא משרה בכירה עם גישה ישירה למנהל הכללי.
6. האחראי לא יכהן בתפקיד המנהל הכללי או יושב ראש הדירקטוריון של נותן השירות ולא ימלא כל תפקיד נוסף שעלול לפגוע ביכולתו לבצע כראוי את תפקידו או להגבילו, אולם יהיה רשאי לכהן גם כקצין הציות וגם כממונה ניהול סיכונים כללי, בכפוף לעמידה בתנאים הנדרשים הן מממונה ניהול סיכונים והן מקצין הציות.
7. האחראי יהיה עצמאי במילוי תפקידו ויהיה בעל כישורים, ידע וניסיון ההולמים את תפקידו ותחומי אחריותו.
8. האחראי יהיה רשאי לדרוש ולקבל כל מסמך או מידע המצויים אצל נותן השירות, הדרושים לביצוע תפקידו.
9. האחראי יהיה בעל גישה ישירה לכל בעל תפקיד בנותן השירות, לכל מערכות המידע הרלוונטיות המשמשות לפעילותו ותהא לו זכות להיכנס לכל אתרי פעילות נותן השירות, לצורך ביצוע תפקידו.
10. האחראי בנותן השירות ירכז את פעילות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור בנותן השירות, במסגרת זו על האחראי:
   א. לייעץ לדירקטוריון נותן השירות, לנושאי המשרה הבכירה בו ולעובדיו בעניין ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.
   ב. לנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שמדיניות ניהול הסיכונים מיושמת כנדרש.
   ג. לגבש נהלים כתובים ליישום מדיניות ניהול הסיכונים, ולכל הפחות בנושאים המוזכרים בהוראה זו, וכן בקרות בתחומים אלו.
   ד. לבחון לפחות אחת לשנה את הצורך בביצוע סקר סיכונים מלא שיתקף את גורמי הסיכון ואפקטיביות האמצעים שננקטו להתמודדות איתם בהתאם לסעיף 16 להוראה;
   ה. לפעול לאיתור נהלים ותהליכים פנימיים בנותן השירות בהם נדרשים תיקונים ושינויים כדי לשפר את ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, בהתחשב בעוצמת הסיכונים, וינקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח את עדכונם.
   ו. לאשר התקשרויות עם מקבלי שירות שהם אנשי ציבור זרים בהתאם לסעיף 2(ג) לצו או מקבלי שירות שזוהו כבעלי סיכון גבוה לפי סעיף 25 להוראה.
   ז. לגבש ולפעול ליישום תכנית הדרכה להגברת מודעות של עובדים רלוונטיים להוראות הדין בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור והאמצעים לקיומה בהתאם לסעיפים 46-47 להוראה.
   ח. להגיש לכל הפחות למנהל הכללי, לדירקטוריון ולוועדה הרלוונטית בנותן השירות ככל והוקמה ו/או יש חובה להקימה אחת לשנה לפחות דוח בכתב על מצב ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, דיווחים תקופתיים וכן את תכנית העבודה השנתית שלו.

ט. לדווח לדירקטוריון, לוועדה הרלוונטית, ככל והוקמה ו/או יש חובה להקימה , ולמנהל הכללי של נותן השירות, בתוך זמן סביר, על אירוע חריג או כשל משמעותי בניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.

י. לבצע בקרה על המידע המועבר לרשות המוסמכת במסגרת הדיווחים הרגילים והבלתי רגילים, ולנקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שלמות ואיכות המידע.

יא. להשתתף בדיוני הדירקטוריון הנוגעים לדוחות סיכוני הלבנת הון ומימון טרור שהוגשו לדירקטוריון, ויוכל לבקש באופן ישיר מהדירקטוריון להוסיף לסדר היום של הדירקטוריון דיון בנושא ללא קשר לכפיפותו הארגונית.

יב. נותן שירות זר יקיים את האמור בסעיפים קטנים א-יא בשינויים המחויבים בהתאם למבנה הארגוני הקיים מכוח הדין הזר החל עליו, ובכפוף לכך שהוא עומד בהוראות שמגשימות את אותן מטרות בדין הזר.

11. האחראי יהיה רשאי:

א. לבצע את חובותיו לפי החוק, הצו והאמור בהוראה זו באמצעות מי שהסמיך לכך בכתב, ויש על כך תיעוד.

ב. הסמיך האחראי גורם בנותן השירות כאמור בסעיף קטן (א), האחריות תישאר אצל האחראי.

<u>הביקורת הפנימית</u>

12. הביקורת הפנימית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור תבצע ביקורת תקופתית אחת לשנה לפחות, ותספק לדירקטוריון הערכה אובייקטיבית על נאותות ואפקטיביות מסגרת העבודה של האחראי, מידת הציות והעמידה במדיניות ונהלים, אפקטיביות הפיקוח והבקרות להבטחת הציות, תקינותם ויעילותם של תהליכי ניהול הסיכונים, קיומן של חולשות בבקרות הפנימיות ושיפור הליכי הבקרה בתחום פעילות זה.

13. הביקורת הפנימית תוודא כי ההיקף, התדירות והמתודולוגיה של הבקרות שנותן השירות מבצע בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור נקבעו על בסיס גישה מבוססת סיכון.

14. הביקורת הפנימית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור תקצה משאבים הולמים לביקורת על הציות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.

פרק ג' – הערכת סיכונים

זיהוי והערכה של סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

15. נותן השירות יגבש מסמך הערכת סיכונים, בו יזוהו ויוערכו סיכוני הלבנת הון ומימון טרור הניצבים בפניו. על מסמך הערכת הסיכונים לכלול, בין היתר, הגדרת התהליכים המרכזיים שבמסגרתם יזוהו וינוהלו סיכוני הלבנת הון ומימון טרור בנותן השירות. הערכת הסיכונים

תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון על ידי נותן השירות, באופן שיאפשר נקיטה באמצעים מתאימים לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו.

16. נותן השירות יבחן את הצורך בעדכון הערכת הסיכונים לפחות אחת לשנה, ובכל מקרה של שינוי נסיבות רלוונטי לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זה במקרה של גילוי הפרות של הדין הרלוונטי.

17. בהערכת הסיכונים, נותן שירות יתבסס על מגוון גורמים הרלוונטיים לפעילותו:

1. **גורמי סיכון מקבלי השירות – לקוחות**

א. מקבל השירות, בעל השליטה או הנהנה הוא איש ציבור זר או בן משפחה של איש ציבור זר.

ב. מקבל השירות, בעל השליטה או הנהנה הוא איש ציבור מקומי או בן משפחה של איש ציבור מקומי.[4]

ג. מקבל שירות תושב חוץ ללא זיקה לישראל.

ד. מקבל שירות מזדמן שהוא תאגיד ללא הסבר סביר לפעולת התשלום.

ה. מקבל שירות אשר קיימים לגביו פרסומים פומביים שליליים הנוגעים למעורבות בעבירות מקור, הלבנת הון, מימון טרור.

ו. פעילות מקבל השירות אינה תואמת את אופי הפעילות הרגילה שלו.

ז. מקבל שירות הפועל בתחומים המוכרים כבעלי סיכון גבוה (לדוגמא: הימורים, פורנוגרפיה, שיווק "סם מרפא", שירותים למבוגרים בלבד, פעילות עסקית עיקרית ברשתות חברתיות או כל תחום עתיר סיכון אחר).

ח. מבנה תאגידי או הסדר משפטי מורכב בצורה יוצאת דופן או בלתי רגילה לאופי הפעילות.

ט. מקבלי שירות שהם ארגונים שאינם למטרת רווח (NPO's) שנובעת מהם רמת סיכון להלבנת הון ומימון טרור.

י. מקבל שירות שעיקר פעילותו בפלטפורמת מימון המונים, לרבות גיוס כספים ממספר רב של תורמים או משקיעים.

יא. מקבל שירות ללא מקור הכנסה ברור המקבל תרומות או העברות ממספר רב של גורמים.

יב. כל מאפיין אחר או מידע על מקבל השירות או פעילותו, שלדעת נותן השירות מצביעים על רמת סיכון גבוהה, גם אם אינם מנויים במפורש לעיל.

2. **גורמי סיכון הנוגעים לפעילות נותן השירות ומקבלי השירות – מדינות וטריטוריות**

א. מדינות בסיכון גבוה.

ב. רשימת המדינות והטריטוריות שיש לגביהן הסתייגות בנוגע לעמידתן בהמלצות ארגון ה-FATF בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.

[4] ראו מטה טופס בירור איש ציבור מקומי

ג. מדינות המזוהות כמדינות בעלות רמות גבוהות של שחיתות או פשיעה בהתאם לאינדקסים מקובלים בעולם.

ד. מדינות או טריטוריות שזוהו על ידי מקור מהימן אחד לפחות כממנות או תומכות בפעילות טרור, או ככאלו שפועלים בהן ארגוני טרור.

ה. קבלת שירות באמצעות כלי אנונימיזציה שמטרתם העיקרית היא ערפול זהות .

ו. כל מדינה או טריטוריה אחרת, שלדעת נותן השירות, מאפייניה מצביעים על רמת סיכון גבוהה, אף אם אינה נכללת במפורש לעיל.

3. **גורמי סיכון – מוצרים ושירותים**

א. תשלומים או העברות מצדדים שלישיים שזהותם או זיקתם למקבל השירות אינה ברורה.

ב. עסקאות אנונימיות, לרבות עסקאות שמקורן במזומן.

ג. שירותי תשלום אגב פעילות בנכס דיגיטלי, בשים לב לסוג הנכס הדיגיטלי, מאפייניו, מידת האנונימיות שהוא מאפשר למשתמשים בו, היקף הפעילות בו, מאפייני פעילות הלקוח, ובכלל זה, האם השירות ניתן על ידי פלטפורמה מפוקחת בישראל או מחוץ לישראל.

ד. מתן שירותי סליקה או תשלום באמצעות נכסים דיגיטליים ככל שהותר לנותן השירות לתת את השירות על פי דין.

ה. נפח וגודל העסקאות בהינתן פעילותו הרגילה של נותן השירות והפרופיל של לקוחותיו.

ו. כל מאפיין אחר של מוצר, שירות או פעילות, שלדעת נותן השירות מצביע על רמת סיכון גבוהה, אף אם אינו מנוי במפורש לעיל.

4. **גורמי סיכון – ערוצי הפצה**

א. ערוץ ההפצה שבאמצעותו ניתן השירות, ובכלל זה, האם הקשר עם מקבל השירות מתבצע באמצעות גורם מתווך.

ב. מידת ההסתמכות על טכנולוגיה, ובכלל זה על טכנולוגיה חדשנית, באופן שאינו מאפשר לנותן השירות לנהל באופן אפקטיבי סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.

ג. כל ערוץ הפצה, שלדעת נותן השירות מצביע על רמת סיכון גבוהה, אף אם אינו מנוי במפורש לעיל.

18. נותן שירות יגבש את הערכת הסיכונים על פי מידע שיאסוף הן מגורמים פנים ארגוניים והן מגורמים חוץ-ארגוניים הכל בהתאם למאפייני פעילות נותן השירות כגון (רשימה לא סגורה):

א. הערכות סיכונים לאומיות.

ב. הערכת סיכונים סקטוריאלית.

ג. רשימת פעולות שיכול שיראו כפעולות בלתי רגילות המנויות בתוספת השלישית לצו.

ד. מסמכים בנושא שמפורסמים באתר רשות ניירות ערך והרשות המוסמכת.

ה. החלטות הועדה להטלת עיצום כספי לפי חוק איסור הלבנת הון.

ו. רשימות ארגוני טרור ופעילי טרור וגורם מוכרז או גורם קשור שמפרסם המט"ל ומטה הסנקציות במשרד האוצר וכן צווי תפיסה שמפרסם המט"ל.

ז. כל מסמך רלוונטי שפורסם על ידי ה-FATF או על ידי גופים בינלאומיים הרלוונטיים לפעילות נותן השירות.

19. הערכת הסיכונים תתייחס לאיומים הנובעים מפיתוחו של מוצר חדש, שירות חדש, פרקטיקה עסקית חדשה, לרבות אמצעי הפצה, או שימוש בטכנולוגיה חדשה או כזו שעודכנה עבור מוצר חדש או קיים או שימוש בטכנולוגיה חדשה עבור ניטור ובקרה; הערכת סיכונים פרטנית תיערך לפני כל השקת מוצר חדש, שירות חדש, שימוש בפרקטיקה עסקית חדשה, פיתוח טכנולוגיה חדשה או רגולציה חדשה אשר יש להם השפעה מהותית על פרופיל סיכוני הלבנת הון ומימון טרור של החברה. נותן השירות ינקוט צעדים מתאימים לצורך ניהול והפחתת סיכונים אלה.

פרק ד' – אמצעים לניהול הסיכון

הליך הכרת הלקוח

20. האחראי יקבע נהלים שיתייחסו לאופן יישום ההליכים של זיהוי והכרת מקבל שירות לפי סעיף 2 לצו, כך שהיקף ההליך ותדירותו ייקבעו בהתאם למידת הסיכון של מקבל השירות להלבנת הון ומימון טרור.

21. הליך הכרת הלקוח יבוצע גם לאחר תחילת ההתקשרות בתדירות הנובעת בין היתר, מרמת הסיכון של מקבל השירות להלבנת הון ומימון טרור, המועד בו בוצע לאחרונה ההליך עבור מקבל השירות, באיכות המידע שהתקבל במסגרת ההליך שבוצע, ובפרט כאשר מזוהה פעילות הנחזית להיות בלתי רגילה[5] או כאשר מבוצעת פעולה משמעותית ביחס לפעילות השוטפת.

22. נותן השירות יעריך, באמצעות הליך הכר את הלקוח את רמת הסיכון להלבנת הון ומימון טרור הנשקפת לו מהפעילות מול מקבל השירות, בהתבסס, בין היתר, על משתני הסיכון המפורטים להלן, תוך שקלול גורמי הסיכון:

א. פרטי הזיהוי הנדרשים לפי הצו.

ב. מטרת ההתקשרות עם נותן השירות.

ג. טיב הפעילות המתוכננת.

ד. היקף הנכסים הצפוי להתקבל במסגרת הפעילות.

ה. אופן העברת הכספים לנותן השירות.

[5] פעולה בלתי רגילה הנדרשת בחובת הדיווח לפי סעיף 15(ב) לצו יכולה להיות, בין היתר, פיצול עסקאות כדי לעקוף מגבלות דיווח, כספים שנכנסים ויוצאים כמעט באותו סכום ובאותו יום, העברות מרובות למדינות ברשימה האפורה של ה-FATF, תשלומים שמגיעים או הולכים לצד ג' שאין לו קשר נראה לעין לעסקה, מבני בעלות מורכבים מדי ללא הצדקה כלכלית, פעולה שאינה תואמת את פרופיל מקבל השירות, את מהלך עסקיו הרגיל או את המטרה שלשמה ניתן השירות וכן כל מקרה אשר מתעורר בו חשד להלבנת הון ומימון טרור. ראו את רשימת התסמינים בתוספת השלישית לצו.

ו. מקור הכספים המועברים לנותן השירות.

ז. האם מקבל השירות, הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור או בן משפחה של איש ציבור[6].

ח. לגבי תושב חוץ או תאגיד שאינו רשום בישראל – בירור הזיקה לישראל.

ט. לגבי מקבל שירות שהוא תאגיד – בירור היקף הפעילות המתוכננת, ענף הפעילות של התאגיד, הבנת מבנה השליטה בתאגיד עד היחיד האחרון בשרשרת בעלי השליטה באמצעות מסמכים (כגון: תקנון, הסכמי בעלי מניות, הסכמי שיתוף).

י. לגבי מקבל שירות שהוא בעל עסק – הכרת העסק, אפיון הלקוחות והספקים ובירור על אודות היקף הפעילות העסקית המתוכננת.

יא. קיומה של פעילות פיננסית שקשורה למדינה בסיכון המנויה בתוספת הראשונה בצו ומדינה שמאפייניה לפי גישה מבוססת סיכון מצביעים על סיכון מוגבר להלבנת הון או מימון טרור .

יב. קיומו של נהנה – האם מקבל השירות מבצע את הפעילות בעבור אדם אחר שאינו מקבל שירות.

יג. סירוב קודם של גוף פיננסי להעניק שירותים למקבל השירות, מסיבות של חשש הלבנת הון או מימון טרור.

יד. במתן שירות עבור נאמנות או הסדר משפטי דומה – בירור על אודות יוצר הנאמנות, מגן הנאמנות אם קיים, הנהנים ומטרת הנאמנות.

23. סבר נותן השירות כי ביצוע בדיקות נוספות להכרת מקבל השירות יובילו לגילוי עובדת גיבושו או קיומו של דיווח לפי סעיף 15(ב) לצו (Tipping Off), רשאי הוא להימנע מביצוע הבדיקות האמורות ולדווח לרשות המוסמכת על חשש כאמור, בהתאם לסעיף 18 לצו.

טיפול במקבלי שירות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור

24. האחראי יקבע נהלים לסיווג מקבלי שירות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור. לצורך כך ינתח נותן השירות את מאפייני הסיכון הקשורים, בין היתר, בגורמים הבאים: סוגי לקוחותיו, סוגי הפעילויות של לקוחותיו, המיקום הגיאוגרפי של הלקוחות, המוסד הפיננסי ממנו התקבלה ההעברה, השירותים הנצרכים ומאפייני סיכון הקשורים בנהנים ובעלי השליטה.

25. להלן יובאו דוגמאות למקבלי שירות שעשויים להיות בסיכון גבוה, בלא שהדבר יהווה רשימה סגורה:

א. איש ציבור זר.

ב. תושב חוץ/תאגיד שאינו רשום בישראל שאין לו זיקה מוסברת לישראל.

ג. תושב חוץ אשר זוהה באמצעות טכנולוגיה לזיהוי מקוון, ומסומן ככזה במערכות המחשב של נותן השירות לצורך ניטור סיכונים וביצוע מעקב מוגבר למשך תקופה שתיקבע על ידי

[6] לשם כך הוא רשאי לעשות שימוש ב"טופס בירור איש ציבור זר" או "טופס בירור איש ציבור מקומי" שבנספחים א' ו-ב' להוראה זו.

נותן השירות כמוסדר בסעיף 14(ב) להוראה לחברות תשלומים ליישום חובות איסור הלבנת הון באמצעות טכנולוגיה לזיהוי מקוון.

ד. מקבל שירות ממדינה או מטריטוריה המנויה בתוספת הראשונה לצו או מקבל שירות המבצע פעילות מול מדינה או טריטוריה כאמור.

ה. מקבל שירות שהועבר בגינו דיווח לפי סעיף 15(ב) לצו.

ו. מקבל שירות שהוצא נגדו צו תפיסה על ידי המט"ל.

26. האחראי יקבע נהלים להתנהלות במקרים בהם נותן השירות זיהה כי מדובר במקבל שירות בסיכון גבוה להלבנת הון ולמימון טרור; מבלי לגרוע מהאמור, זיהה נותן השירות כי מדובר במקבל שירות בסיכון גבוה, יבצע בדיקת נאותות מוגברת.

27. להלן דוגמאות אפשריות לבדיקת נאותות מוגברת, והכל לפי מידת הסיכון של מקבל השירות להלבנת הון ומימון טרור: בירור מקור עושרו ומשאביו הפיננסיים של מקבל השירות, בירור עיסוקו של מקבל השירות ורמת הכנסתו, פעילות פיננסית נוספת בנותן השירות, ככל שישנה, קבלת מידע והסברים, ואסמכתאות התומכות בהסברים אלו, השגת מידע נוסף על מקבל השירות ממאגרי מידע נגישים ופומביים לציבור כמו רשת האינטרנט, עדכון פרטי הזיהוי של מקבל השירות ושל הנהנה בתדירות שנתית, ניטור מוגבר של הפעילות באמצעות הוספת בקרות והגדלת תדירותן, וקביעת דפוסי פעילות המצריכים בדיקה נוספת, קבלת אישורו של האחראי להתקשרות עם מקבל השירות לשם ביצוע פעולות נוספות עבורו.

28. נותן השירות רשאי לסרב לבצע פעולות אם התעורר יסוד סביר לחשש שפעולותיו של מקבל שירות קשורות לפעולות בהלבנת הון ומימון טרור.

טיפול במקבלי שירות בסיכון נמוך להלבנת הון ומימון טרור

29. האחראי יקבע נהלים להתנהלות במקרים בהם נותן השירות זיהה כי מדובר במקבל שירות בסיכון נמוך להלבנת הון ומימון טרור.

30. בהתקיים אינדיקציות לסיכון נמוך להלבנת הון ומימון טרור, רשאי נותן השירות לנקוט בדיקת נאותות מופחתת.

31. להלן דוגמאות אפשריות לבדיקת נאותות מופחתת: עדכון פרטי הזיהוי והליך הכרת הלקוח בתדירות נמוכה, נותן השירות רשאי לבצע ניטור מופחת על הפעילות ולצמצם את הבקרות ותדירותן.

העברות אלקטרוניות

32. נותן שירות המבצע העברה אלקטרונית עבור מקבל שירות בתוך ישראל לפי סעיף 10(ג) לצו, יוודא כי יש באפשרותו להעביר את פרטי המעביר לפי סעיף 10(א) לצו, למוסד הפיננסי הנעבר.

33. במקרים בהם לא ניתן להעביר את הפרטים המנויים בסעיף 10(א) לצו, יוודא כי יש באפשרותו להעביר מספר החשבון של המעביר ואם אין בידי נותן השירות מספר חשבון – מספר זיהוי

ייחודי אחר, שיאפשר איתור וזיהוי של ההעברה למוסד הפיננסי הנעבר, לפי דרישה, תוך שלושה ימי עסקים ממועד הדרישה, או באופן מידי לרשויות אכיפה.

34. נותן שירות יקבע נוהל מבוסס סיכון לבחינת קיומם של פרטי הזיהוי של המעביר והנעבר, הקבועים בסעיף 10(א)(1)-(6) לצו, במקרים שקיבל העברות אלקטרוניות מחוץ לישראל, גם כאשר רישום פרטי הזיהוי או בדיקתם אינו נדרש לפי סעיף 10 לצו.

35. נוהל זה יכלול גם התייחסות לנושאים הבאים:

א. האמצעים הסבירים שעל נותן השירות לנקוט לצורך איתור העברות אשר לא נכללו בהן פרטי הזיהוי כמפורט בסעיף 34 לעיל, הן בעת ביצוע העברות והן בדיעבד.

ב. האם ומתי לקבל, לדחות או לעכב העברה, אשר אותרה לפי פסקה (א), וההליכים המתאימים שינקוט בהם לצורך מעקב לגבי העברות שאותרו בדיעבד. לעניין זה ניתן להתייחס, בין היתר, לסוג המידע החסר, למדינה שממנה מבוצעת ההעברה, סכום ההעברה, זהות המקבל ומהות התשלום.

36. סעיפים 34 ו-35 להוראה יחולו הן על נותן שירות המקבל העברה עבור מקבל השירות והן על נותן שירות שמשמש כמתווך שדרכו בוצעה ההעברה.

בקרה

37. האחראי יקבע נהלים לקיום בקרה שוטפת לפי סעיף 14 לצו וישמור תיעוד של הליך הבקרה השוטפת וממצאיה ובכלל זה:

א. ינקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח את נכונות המידע הקיים לגבי מקבלי שירות, נהנים ובעלי שליטה, והכל לפי מידת הסיכון שלהם להלבנת הון ולמימון טרור.

ב. יעקוב אחר פעילות מקבל שירות ויבחן האם היא תואמת למידע עליו הוצהר בהליך הכר את הלקוח, וכן האם היא עולה בקנה אחד עם הערכת הסיכון שבוצעה לגביו.

ג. יבצע בקרה מוגברת על פעילות מקבל שירות בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, על ידי הוספת בקרות והגדלת תדירותן וכן בקרה מופחתת על פעילות מקבל שירות בסיכון נמוך להלבנת הון ומימון טרור.

ד. יטמיע מערך ניטור ובקרה לצורך מילוי חובותיו בעניין זיהוי, בקרה, דיווח וניהול רישומים לפי חוק איסור הלבנת הון וצו איסור הלבנת הון; איתור פעולות חריגות יבוסס, בין היתר, על בחינה של פעולות לא צפויות וללא הגיון כלכלי או עסקי.

ה. זיהה נותן שירות פעילות חריגה בהתאם לסעיף קטן (ד) לעיל, יבדוק את הרקע ומטרת הפעילות החריגה ויבחן האם הפעילות עולה כדי פעילות החייבת בדיווח בלתי רגיל. סיכום ממצאי הבדיקה יתועדו וישמרו כנדרש בצו. דיווח על פעולה בלתי רגילה יתבצע בפרק הזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. במקרה של נסיבות מיוחדות, עיכוב בלתי נמנע או כאשר נותן השירות רואה את העיכוב כמוצדק, יתעד את הסיבות לעיכוב וישמור תיעוד זה.

ניהול רישומים ושמירתם

38. האחראי יקבע נהלים לניהול רישומים ושמירתם לפי סעיפים 4(ד) ו-21 לצו, ובכלל זה ינקוט באמצעים מתאימים כדי להבטיח שהרישומים יישמרו באופן זמין ונגיש, כך שנותן שירות יוכל, בין היתר, להגיב בזמן סביר לדרישות מידע של הממונה או של גורם אחר, הרשאי לדרוש את המידע על פי דין.

מימון טרור ופרוליפרציה

39. האחראי יקבע את נהלי הבדיקה והשימוש ברשימות של ארגוני ופעילי טרור ופרוליפרציה בהתאם לסעיף 19 לצו, וברשימות שפורסמו על ידי גורמים מוסמכים ובינלאומיים לעניין טרור ופרוליפרציה, לדוגמה ועדת שרים לפי חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע״ב-2012, וועדות הסנקציות של מועצת הביטחון של האומות המיוחדות, כפי שמתפרסמות מעת לעת על ידי הרשות המוסמכת וכן יקבע נוהל לסריקה וזיהוי עסקאות שיכול שיהיו קשורות למימון טרור ופרוליפרציה. זאת, הן בטרם מתן השירות ללקוח והן כחלק מבקרה שוטפת סמוך לפרסומים של גופים מוסמכים.
40. זיהה נותן שירות התאמה מול הרשימות כאמור בסעיף 39 לעיל, יפעל גם בהתאם להוראות הרלוונטיות בחוק המאבק בטרור, התשע״ו-2016, חוק המאבק בתוכנית הגרעין של איראן, התשע״ב-2012 וחוק למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית, תשע״ח-2018.

דיווחים

41. האחראי יקבע נהלים לעניין דיווח לרשות המוסמכת, לפי סעיף 15 לצו לרבות נוהל המסדיר דיווח על פעולה בלתי רגילה, אשר יכלול תיעוד מפורט של הליך קבלת ההחלטה ביחס לדיווח על פעולה בלתי רגילה ; לעניין זה יובהר, כי חובת דיווח על פעולה בלתי רגילה לרשות המוסמכת לפי סעיף 15(ב) לצו חלה גם לגבי פעולה או ניסיון לביצוע פעולה הנחזית כקשורה להלבנת הון או מימון טרור אף אם אין ידיעה או חשד לזיקה בין הפעולה האמורה לבין עבירת מקור לפי סעיף 2 לחוק איסור הלבנת הון.
42. נותן שירות ידווח מידית לממונה על אירועים חריגים וכשלים משמעותיים בניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור.
43. נותן שירות ידווח מידית לממונה על כל חקירה בה נחקרים חשדות להלבנת הון או מימון טרור באמצעות נותן השירות, וכן על כל חקירה המתנהלת נגד נותן השירות או תאגיד בשליטתו או נושאי המשרה בהם, וכן תאגיד השולט בו או תאגיד הנשלט על-ידי בעל השליטה בו או נושאי המשרה בתאגידים כאמור , ככל שנודע לו על דבר קיומה.
44. נותן שירות ידווח לממונה אחת לשנה על מספר הדיווחים הבלתי רגילים שהועברו לרשות המוסמכת, והיקף הפעילות המדווחת.

גיוס והדרכת עובדים

45. נותן שירות ייקח בחשבון שיקולים הנוגעים לסיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור בעת גיוס עובדים חדשים וכן יקבע נהלים שיבטיחו קיומם של סטנדרטים, לרבות של יושרה, לקבלת עובדים חדשים בהתאם לאופי התפקיד.
46. נותן שירות יבצע הדרכות לעובדיו בהתאם לאופי התפקיד ורמת החשיפה שלהם לסיכונים, על מנת להבטיח כי הם מכירים את חובות איסור הלבנת הון המוטלות עליהם ואופן יישומן, את סיכוני הלבנת הון ומימון טרור להם חשוף נותן השירות וכן את האמצעים שנקבעו לניהול והפחתת סיכונים אלו בהתאם לפרק ד' להוראה.
47. ההדרכות יבוצעו על בסיס שוטף אחת לשנה לפחות כדי להבטיח שהמידע המצוי בידי העובדים עדכני וכולל מידע על טכניקות, שיטות ומגמות עכשוויות. בהדרכה תינתן תשומת לב מיוחדת לכל ההוראות המתייחסות למניעת הלבנת הון ומימון טרור, ובמיוחד לדרישות הנוגעות לדיווח על פעולות בלתי רגילות. על נותן השירות לנקוט פעולות הנדרשות לצורך הטמעת הידע.
לעניין סעיף זה, "עובדים" - לרבות עובדים במיקור חוץ, שותפים עסקיים מהותיים (כגון שותפי שיווק ושותפי הפצה).

פרק ה' – פעילות בסיכון

מקבל שירות החשוף מבחינה ציבורית

48. במתן השירות למקבל שירות חדש, כמו גם בעת עדכון פרטי 'הכר את הלקוח' למקבל שירות קיים, יבדוק נותן השירות האם מקבל השירות, הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור. הבדיקה תיעשה, בין היתר, על ידי בירור ישיר מול מקבל השירות, וכן, במידת הצורך ועל פי גישה מבוססת סיכון, וככל הניתן גם באמצעות חיפוש מידע זמין לציבור ברשת האינטרנט וכן באמצעות מאגר מידע מסחרי ממוחשב.
49. התברר במהלך ההתקשרות שמקבל השירות או הנהנה או בעל השליטה הוא איש ציבור יפעל נותן השירות כפי הנדרש בעת מתן השירות לאיש ציבור.
50. נותן שירות ינקוט אמצעים לבירור מקור הכספים וכן את מקור עושרו של איש ציבור זר, טרם מתן השירות, ובמהלך ההתקשרות העסקית.
גורמים בהם יתחשב נותן השירות כוללים:
   א. סיווג המדינה בה מקבל השירות נחשב לאיש ציבור, תוך התייחסות לאיכות משטר איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן לדוחות על שחיתות כדוגמת אלו המפורסמים על ידי האו"ם.
   ב. מקורות עושר או הכנסה בלתי מוסברת.
   ג. צפי לקבלת סכומים גבוהים מגופים ממשלתיים או מחברות ממשלתיות.
   ד. מקור העושר מתואר כעמלה מחוזים ממשלתיים.
   ה. שימוש בחשבונות ממשלתיים כמקור הכספים בעסקה.

51. ההחלטה לתת או להמשיך במתן שירות לאיש ציבור זר תתקבל על ידי האחראי.
52. מקבל שירות שהוא או הנהנה או בעל השליטה איש ציבור זר יוגדר כלקוח בסיכון גבוה, ולפיכך על נותן השירות לנקוט בצעדים המפורטים בסעיף 26 להוראה.
53. זיהה נותן שירות כי איש ציבור מקומי או בעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי הוא "לקוח בסיכון גבוה", על פי מידע שהושג בהליך "הכר את הלקוח", ותוך התחשבות בגורמים הבאים: בכירות תפקיד הציבורי וכן מידת הגישה לכספי ציבור, ינקוט נותן השירות את כל הצעדים המפורטים בהוראה זו בקשר להתקשרות עסקית עם איש ציבור זר, גם בקשר להתקשרות עסקית עם איש ציבור מקומי.
54. נותן שירות יפעל כאמור בסעיפים 53-48 להוראה גם ביחס ליחיד שכיהן בתפקיד ציבורי בכיר או כבעל תפקיד בכיר בארגון בינלאומי, בגישה מבוססת סיכון בהתאם למשתני הסיכון הבאים: בכירות משרתו, משך הזמן שעבר מאז סיום כהונתו, וכן הקשר בין התפקיד אותו מילא לעיסוקו הנוכחי.
55. לעניין סעיפים 17(א), 17(ב), 22(ז), 54-48 להוראה יראו שירות לבן משפחה של איש ציבור כמו מתן שירות לאיש ציבור;

פעילות מול מאגד

56. בסעיפים 61-57 להלן:

"**מאגד**" – כהגדרתו בסעיף 28(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום שהוא חברת תשלומים.

"**בית עסק קצה**" – בית עסק שבו מתבצעת פעילות קמעונאית של מכירת שירותים או מוצרים.

57. סולק יקבע נהלים לביצוע בדיקת נאותות למאגד לו הוא נותן שירותי סליקה, אשר יכללו בדיקה ואישור של מדיניות ניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור של המאגד, בדיקה של המערכות הטכנולוגיות של המאגד לעניין זיהוי הונאות והתחזות ובכלל זה, הליך הכרת הלקוח שמבוצע על ידי המאגד לבתי עסק קצה.
58. סולק יבצע בקרות תקופתיות על יישום האמור בסעיף 57 על ידי המאגד.
59. סולק יקבל מהמאגד פירוט אודות עסקאות המעוררות צורך בבירור נוסף, בכפוף להוראות הדין, לרבות דיני הגנת הפרטיות החלים על פעילותו.
60. המאגד יתחייב כלפי הסולק כי אינו פועל עבור מאגד אחר.
61. האחראי יאשר כל התקשרות של סולק עם מאגד.

פרק ו' – היקף פעילות – ניהול סיכונים קבוצתי

62. נותן שירות המנהל פעילות בינלאומית באמצעות חברות בנות או סניפים בתחום שיפוט מסוים, נדרש לגבש מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור. המדיניות והנהלים בחברות הבנות או בסניפים יהיו עקביים עם מדיניות הקבוצה אך יאפשרו את יישום הדרישות המקומיות.
63. במקרים בהם הדרישות בשטחי השיפוט, בדגש על מדינות בסיכון גבוה, בהם פועלים חברות בנות או סניפים, שונות מהקבוע בהוראה זו, יחולו ההוראות המחמירות מביניהן ככל שאינן עומדות בסתירה להוראות הדין המקומיות.
64. במקרה בו ההוראות המחמירות עומדות בסתירה להוראות הדין של המדינה המארחת, ינקוט נותן השירות צעדים נוספים לניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור כדוגמת קביעת בקרות נוספות הן ברמת השלוחה והן ברמה הקבוצתית, וכן ישקול את המשך הפעילות באותה מדינה.
65. במסגרת הערכת הסיכונים שמבצע נותן השירות עליו להבין, לתעד ולעדכן את הסיכונים הנובעים מפעילות לקוחותיו בכל הקבוצה, זאת על בסיס שוטף ובהתאם לרמת הסיכון בקבוצה.
66. בהערכת סיכון הלקוחות בשלוחות או בסניפים מחוץ לישראל, נותן השירות יזהה את כל גורמי הסיכון הרלוונטיים כגון: מיקום גיאוגרפי, דפוס העסקאות, השימוש בשירותי נותן השירות ומוצריו, תוך קביעת קריטריונים לזיהוי לקוחות בסיכון גבוה.
67. נותן השירות יתאים את נהלי הניטור לסיכונים הקיימים בשטח השיפוט בו פועלים הסניף או השלוחה; ניטור זה ילווה בתהליך של שיתוף מידע עם תאגידים אחרים בקבוצה וסניפים אחרים, לעניין חשבונות ופעילות המהווים סיכון מוגבר.
68. לצורך ניטור קבוצתי יעיל וניהול סיכוני הלבנת הון ומימון טרור, נותני שירות בקבוצה יחלקו מידע אודות לקוחותיהם בכל תחום שיפוט, ובלבד שהחלפת מידע אינה עומדת בניגוד להוראות הדין, לרבות דיני הגנת הפרטיות החלים על פעילותו.
69. חברות בנות וסניפים יעבירו לפונקציות המתאימות, מידע אודות לקוחות ועל פעילויות בסיכון גבוה הרלוונטיים ליישום מדיניות ונהלים ברמה הקבוצתית.
70. מדיניות ונוהלי נותן השירות על בסיס קבוצתי יכללו את תיאור התהליך הנדרש לזיהוי, ניטור וחקירת מצבים חריגים ודיווח על פעילות בלתי רגילה.

פרק ז' – תחילה

71. תחילתה של הוראה זו תקבע בתום שישה חודשים ממועד פרסומה באתר הרשות (להלן: יום התחילה).
72. בחינה ראשונה של הוראה זו לפי סעיף 36 לחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב – 2021, תתבצע בתום 10 שנים מיום תחילתה.

נספח א': טופס בירור איש ציבור זר

פרטים אישיים

שם פרטי ושם משפחה: _____ מספר זהות: _____

1. מהי זיקתך לישראל?
2. האם אתה תושב חוץ?

☐ כן

שם המדינה: _____

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, האם אתה בעל תפקיד ציבורי בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות כמפורט להלן (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה) (נא לסמן):

☐ איני בעל תפקיד בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות

☐ ראש מדינה

☐ נשיא מדינה

☐ ראש עיר

☐ שופט

☐ חבר פרלמנט

☐ חבר מפלגה בכיר

☐ חבר ממשלה

☐ קצין צבא בכיר

☐ קצין משטרה בכיר

☐ נושא משרה בכיר בחברה ממשלתית

☐ בעל תפקיד בכיר בארגון בין לאומי

☐ תפקיד ציבורי בכיר אחר (נא לפרט) _____

3. האם יש לך בן משפחה[7] (בן זוג, וכן אח, הורה, הורה הורה, צאצא או צאצא של בן הזוג, או בן זוגו של כל אחד מאלה) שהוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה)?

☐ כן

[7] כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968.

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 2 לעיל:

_____

4. האם אתה פועל בשם תאגיד?

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, האם אחד מבעלי השליטה בתאגיד הוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה):

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 2 לעיל:

_____

5. האם אתה יועץ ומינוי אישי של תושב חוץ?

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, האם תושב החוץ הוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה):

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 2 לעיל:

_____

6. האם אתה שותף עסקי של תושב חוץ?

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, האם השותף העסקי הוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בחוץ לארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה):

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 2 לעיל:

_____

נספח ב': טופס בירור איש ציבור מקומי

פרטים אישיים

שם פרטי ושם משפחה: _____ מספר זהות: _____

1. האם אתה בעל תפקיד ציבורי בכיר בארץ בחמש השנים האחרונות, כמפורט להלן (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה? (נא לסמן)

   ☐ כן

   ☐ לא

   נא לסמן:

   ☐ ראש ממשלה

   ☐ נשיא מדינה

   ☐ חבר כנסת

   ☐ קצין צבא בדרגת תת אלוף ומעלה

   ☐ קצין משטרה בדרגת סנ"צ ומעלה

   ☐ שר

   ☐ סגן שר

   ☐ יו"ר, מנכ"ל או סמנכ"ל במשרד ממשלתי, בחברות ממשלתיות ובתאגידים סטטוטוריים

   ☐ ראש רשות מקומית

   ☐ סגן ראש רשות מקומית

   ☐ בעל תפקיד בכיר בארגונים בינ"ל (נא לפרט): _____

   ☐ שופט

   ☐ תפקיד ציבורי בכיר אחר (נא לפרט): _____

2. האם יש לך בן משפחה[8] (בן זוג, וכן אח, הורה, הורה הורה, צאצא או צאצא של בן הזוג, או בן זוגו של כל אחד מאלה) שהוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה)?

   ☐ כן

[8] כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968.

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 1 לעיל:

_____

3. האם אתה פועל בשם תאגיד?

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, האם אחד מבעלי השליטה בתאגיד הוא בעל תפקיד ציבורי בכיר בארץ בחמש השנים האחרונות (לרבות תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה):

☐ כן

☐ לא

אם התשובה היא חיובית, נא ציין את תפקידו לפי הרשימה שבסעיף 1 לעיל:

_____